

M á g ó c s y könyve ezekből 19-et megjavít, például *kappanör* helyett *arnika*, *csúkülő* h. búzavirág (délkeleti megyéinkben valamennyi *pézsma*, a mely nevezet a könyv rekesztőjel közé zár), *körfény* h. bábakalács stb., és csak négyet hagyott meg.

Jobb génusz-név kiszemelése az eddigi irodalmat gondos figyelemben részesítve találjuk. B o r b á s szerencsés szógyűjtése vagy érdekkeltő ötlete a megérdemelt méltatásban részesülnek; például *fanyarka*, *gyöngyvessző*, *svéd-búza*, *sédkender*, *tündérfátyol*, *tündérfürt*, *szellérke* stb.

Akárhány növénynév, a mint már az előszó közléséből láthatjuk, W a g n e r, P a s z l a v s z k y és M á g ó c s y - D i e t z nemes ízlésére vall, pl. *törpe dundi*.

Az előadás nyelvezetéből is azt látjuk, hogy a könyv a magyar gondolkodás menetét iparkodik ellesni. A személytelen, száraz, fásasztóan tárgyi németes leírás helyett (a mely oly hidegen érint), sok helyen személyes, eleven, értelmes, könnyű, majdnem természetes folyóbeszédet találunk.

A magyar könyv a kiindulásra szolgáló német könyvnél összehasonlíthatatlanul magasabban áll.

A könyvnek külső megjelenése a célhoz méltó; a választott betűk alakja és nagysága jól olvasható, a szedés és javítás gondos, a papíros jó. Az A t h e n a e u m részvénytársulat könyvsajtója őszinte elismerést érdemel.

De maga az A t h e n a e u m vállalatának igazgatósága is lekötelezi a közönséget, a mennyiben a kikötött ívek számán készségesen és önzetlenül túlmenni nem vonakodott.

A könyvet avatott szakértelem és odaadó buzgalom teremtette meg; meg is lesz a megérdemelt eredménye az, hogy kívánatosá teszi magát a tárgyat.

Belőle a Természettudományi Társulat újjáteremtőivel egyetemben, kivált a könyv újabb, még jobb kiadásaiából még megérhetjük azt az általánosan bizonyára megérlelődő meggyőződést, hogy *a növénytan kedves tudomány*.

FIALOWSKI (Budapest).

NÖVÉNYTANI REPERTORIUM.*

a) Hazai irodalom:

Barna Balázs: Védekezési kísérletek a moharüszög (*Ustilago Crameri* Kecke.) ellen formaldehyddel. — Kísérletügyi Közlemények, 1903. évf. (VI. köt.), 56—64. old.

Bernátsky Jenő dr.: A *Ruscus-phyllodium* morfológiai értelmezése anatómiai alapon. — Matematikai és Természettudományi Értesítő, 1903. évf. (XXI. köt.), 177—189. old.

* E rovat alatt rendszeresen fogjuk közölni minden az előző füzet óta nyomtatásban megjelent hazai eredetű, vagy hazai vonatkozású szakirodalmat, kiterjeszkedvén a növénytanak minden egyes ágára. Kérjük e végből a szerzőket, hogy megjelent közleményeiket a szerkesztőségnek beküldeni, vagy pedig a megjelent közlemény forrásáról értesíteni szíveskedjenek.

(Szerk.)

Borbás Vincze dr.: A mogyorófélék meg a nyirfafélék családja egyesítendő. — Magyar Botanikai Lapok, 1903. évf. (II. köt.), 179—180. old.

Flatt Károly: A herbáriumok történetéhez (folytatás). — Magyar Botanikai Lapok, 1903. évf. (II. köt.), 184—194. old.

Francé Rezső: A fajkeletkezés elméletének fejlődése. — Pótfüzetek a Természettudományi Közlönyhöz, 1903. évf. (LXX. füz.), 49—66. old.

Győrffy István: Népies magyar növénynevek. — Orvos-természettudományi Értesítő, 1903. évf. (XXIV. köt.), 1—III. füzetből különlenyomat, 3 old.

Hajts Béla: A magyar gyümölcs-nomenclatura és írásmódja. — Kertészeti Lapok, 1903. évf. (XVIII. köt.), 161—166. old.

Istvánfi Gyula dr.: Az Ithyphallus gomba és Coepophagus atka együttes föllépéséről hazánkban. — Matematikai és Természettudományi Értesítő, 1903. évf. (XXI. köt.), 182—183. old.

Lengyel Béla: Egy ritka májmohe előfordulása hazánkban. — Magyar Botanikai Lapok, 1903. évf. (II. köt.), 182—183. oldal.

Linhart György: Gyümölcsfáinknak élősdigombák által okozott legfontosabb betegségei és az ellenök való védekezés. — A m. kir. növényélet-és kórtani állomás kiadványa. Magyar-Óvár, 1903.

— — Legfontosabb mezőgazdasági kultúrnövényeinken előforduló élősdigombák, illetve bacteriumok és az ellenök való védekezésmódok. — A m. kir. növényélet-és kórtani állomás kiadványa. Magyar-Óvár, 1903.

Magyar Botanikai Lapok (Ungarische Botanische Blätter). — Kiadja dr. Degen Árpád, szerkeszti A Iföldi Flatt Károly, főmunkatárs Thaisz Lajos. — 1903. évf. (II. köt.); megjelent a 6-ik füzet.

Pösch Károly: A rózsagombabetegségei. — A Kert, 1903. évf. (IX. köt.), 339—341. old.

— — A gyümölcsfák és szőlő fogékonysága gombabetegségekkel szemben. — Gyümölcskertész, 1903. évf. (XIII. köt.), 91—92., 102—103., 115—117., 126—127. old.

Sigmond Elek dr.: Pillangósokkal együttélő talajbaktériumokról. — Köztelek, 1903. évf. (XIII. köt.), 825—826. old.

Szittyay Géza: Világító állatok és növények. — Urania, 1903. évf. (IV. köt.), 304—305. old.

Tuzson János dr.: A közönséges bükk fájának egynemely tulajdonságáról. — Erdészeti Kísérletek, 1903. évf. (V. köt.), 1—14. old.

— — Anatómiai és mykologiai vizsgálatok a kóros és a korhadó bükkfán. — Matematikai és Természettudományi Értesítő, 1903. évf. (XXI. köt.), 97—134. old.

Weissmann Arthur dr.: A Phytolacca decandra gyökeréről és gyümölcseéről. — Gyógyszerészi Értesítő. 1903. évf. (XI. köt.), 483—485., 503—506., 523—526., 543—545. old.

Zahlbruckner Sándor dr.: A pannoniai Flóra »Parmelia rysssolea«-ja (egy táblával). — Magyar Botanikai Lapok, 1903. évf. (II. köt.), 175—179.

b) Külföldi irodalom:

Anonymus: Die Aufforstung im Flugsandgebiete von Deliblat. — Oesterreichische Forst- u. Jagdzeitung, Jahrg. 1903. (Bd. XXI.), Seite 57—58.

Röll, Julius: Beiträge zur Laubmoosflora von Herkulesbad in Süd-ungarn. — Hedwigia, Jahrg. 1902. (Bd. XLI.), Seite 215—218.

Sajó, K.: Nützlichkeit der Ameisen. — Zeitschrift für Pflanzenkrankheiten. Jahrg. 1902. (Bd. XII.), Seite 215—218.

SZAKOSZTÁLYI ÜGYEK.

A növénytani szakosztálynak 1903. április 1-seji (XCIII.) ülése.

Elnök: Klein Gyula; jegyző: Schilberszky Károly.

1. Lengyel Béla »A Hypenantron fragrans Balb. új lelőhelyéről« értekezvén, fölemlíti, hogy 1903. márczius 25-én résztvett a Simonkai Lajos tanár vezetésével rendezett botanikai kiránduláson és ez alkalommal a bánhidai »Turul«-hegyen csinos májmohot talált, mely első megtekintésre *Grimaldia barbifrons*-nak látszott, azonban pontosabb vizsgálatok és különösen Simonkai beható tanulmányozása után kiderült, hogy *Hypenantron fragrans* Balb. és mint ilyen hazánkra egészen új adatot, a mennyiben a hazai májmohokkal foglalkozó botanikusok munkáiban (se Limprichnél, se Simonkainál, se Borbásnál, se Hazslinszky összefoglaló munkájában) nincsen fölemlítve.

Főbb társnevei: *Marchantia fragrans* Balb. 1805, *Fimbriaria fragrans* Nees ab. Esenbeck és *Hypenantron fragrans* Balb. s. n. b. *Marchantia*. Különbözik a *Grimaldia* génusztól abban, hogy a *Grimaldia*-génusz fajain a termős vaczkok széle hasábos, ellenben a *Hypenantron*-génusz vaczka épszelű, azonkívül a *Hypenantron*-génusz antheridiumai szórványosan vannak a lomb felső lapján, míg a *Grimaldia*-génusznál az antheridium-fészkek a lomb fonákán fordulnak elő. Dumortier: »Hepaticae Europae (1874) munkájában *Fimbriaria fragrans*-nak nevezi (pg. 158), ugyane név alatt fordul elő az irodalomban még sok helyen, de a génusz neve *Fimbriaria* nem lehet, mert még Corda előtt (1829),

Jussieu már régebben nevezett el egy génuszt *Fimbriaria*-nak a virágos növények sorából, melyet manapság a *Malpighia*-félék családjába soroznak. Ezért a génusz helyes neve *Hypenantron*, úgy a hogy azt Engler-Prantl *Natürliche Pflanzenfamilien*-jében is találhatjuk (91/92, Liefg. p. 33, f. C. S. F. H). Van ezen növénynek még egy másik leírása szép és tökéletes rajzzal, *Marchantia fragrans* Balb. név alatt Wallroth: *Annus botanicus*-ában (1815 p. 129. Tab. VI. fig. 9.).

Dumortier azt mondja, hogy Helvetiában és Itáliában fordul elő leginkább, de Nees ab Esenbeck, Gottsche, Cohn és mások a *Hypenantron* vagy *Fimbriaria fragrans*-ról mint nagyon ritka növényről emlékeznek meg.

Komárom-megyében Alsó-Galla község és a Turul-hegy közötti mészközlák repedéseiben sötét televényen találtuk és pedig a bánhidai »Turul«-emlék közelében leginkább napos helyeken, egészen kifejlődött termő receptaculum-okkal.

A *Hypenantron*-génuszból hazánkra eddig csak egy kétes adatunk volt. Limpricht találta a *Fimbriaria pilosa* (Wahl.)-t a Magas-Tátrában a Lengyel-Nyereg északi lejtőjén, de csak meddő állapotban, mely körülmény a meghatározás pontosságát és megbízhatóságát meglehetősen megnehezíti; a *Hypenantron fragrans* Balb. pedig ezek után hazánkra nézve egészen új adat.

2. Lengyel Béla »A budapesti egyetemi növénytani intézetnek Anisits Juan Dániel ajándékozta paraguayi fák« czimen bemutatta gazdag sorozatát ama fatörzseknek, melyek a nevezett egyetem xylogiai